

Försäkringsvillkor
Företagsförsäkring

K 101

2011-01-01

Innehåll

Försäkringsvillkor för företagsförsäkring.....	3
I Egendomsförsäkring	3
A Vem, när, var	3
B Försäkrad egendom	4
C Högsta ersättning	6
D Försäkrade skadehändelser	8
E Försäkringsbelopp och självrisker	9
F Säkerhetsföreskrifter	10
G Vid skada	16
II Extrakostnadsförsäkring	19
A Vem, när, var	19
B Försäkrade skadehändelser	20
C Försäkringsbelopp, högsta ersättning	21
D Skadevärderings- och ersättningsregler	21
III Ansvarsförsäkring.....	21
A Vem, när, var	21
B Vad försäkringen omfattar	21
C Undantag och begränsningar	23
D Försäkringsbelopp, högsta ersättning, självrisk	25
E Vid skada	26
F Skadeersättningsregler	27
IV Rättsskyddsförsäkring	28
A Tvistemål vem, när, var, vad	28
B Skattemål vem, när, var, vad	30
C Gemensamma bestämmelser	31
V Förmögenhetsbrottsförsäkring.....	32
A Vem, när, var, vad	32
B Försäkringsbelopp, högsta ersättning, självrisk	34
C Säkerhetsföreskrifter	34
D Vid skada	35
E Skadevärderingsregler	36
F Skadeersättningsregler	36
AB Allmänna avtalsbestämmelser	37
AB1 Försäkringstid	37
AB2 Uppsägning	37
AB3 Premiebetalning	38
AB4 Upplyningsplikt	38
AB9 Allmänna undantag	40
Försäkringsgivare, klagomål	42

Företagsförsäkring

I Egendomsförsäkringen

Följande försäkringsformer finns

Fullvärdesförsäkring

Fullvärdesförsäkring är sådan försäkring där egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp. Fullvärdesförsäkring tillämpas om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Förstariskförsäkring

Förstariskförsäkring är sådan försäkring där försäkringsbeloppet utgör ett avtalat belopp. Fullvärdesförsäkring tillämpas om inte annat anges i försäkringsbrevet.

A1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringstagaren

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller – om inte annat anges i försäkringsbrevet – för försäkringstagaren och de försäkrade som ägare till försäkrad egendom.

Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller även för annan ägare av försäkrad egendom då försäkringstagaren i avtal åtagit sig att ansvara för egendomen.

A2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffat under den tid försäkringen varit betald och i kraft.

A3 Var försäkringen gäller

På försäkringsstället

Försäkringen gäller inom Norden i lokaler som ägs eller disponeras av försäkringstagaren, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

På annan plats

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid tillfällig förvaring, dock längst 6 månader, upp till 5 prisbasbelopp. Värdet av egendomen ska ingå i försäkringsbeloppet och försäkringstagaren ska stå faran för egendomen. Försäkringen gäller under transport inom Norden – till och från bostaden – av dator och annan egendom, som tillhör försäkringstagaren och som används i bostaden. De säkerhetsföreskrifter, begränsningar och undantag som gäller för försäkringen ska tillämpas.

Rånförsäkring

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid tjänsteutövning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för transporter i övrigt.

A4 Försäkrat intresse

Försäkringen gäller för det intresse som består i att den försäkrade egendomens värde inte minskar eller går förlorat och därför till exempel inte sådan förlust som uppkommer genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt.

B Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar:

- lös egendom som har ett direkt samband med den försäkrades verksamhet och som tillhör denne och dennes arbetstagare,
- hyrd lokal (byggnad) när försäkringstagaren genom hyreskontrakt ålagts betalningsansvar för skada, dock endast sekundär efter skadevällaren. Här avses även uppsåtlig skadegörelse samt
- lös egendom som försäkringstagaren för sin verksamhet hyrt, lånat eller leasat.

Undantag

Nedan angiven egendom omfattas om detta särskilt anges i försäkringsbrevet:

- båtar,
- markiser,
- valstuga,
- utställningsföremål,
- konstföremål,
- radio- och TV-stationsutrustning eller
- dator och ADB-utrustning, som enligt tillverkarens anvisningar kräver maskinhall med speciella anordningar för elförsörjning, luftbehandling eller lokalutformning och därtill hörande övriga enheter i maskinhall samt datamedia till sådan dator eller ADB-utrustning.

Följande egendom omfattas aldrig av försäkringen:

- levande djur,
- tält och plasthall utomhus,
- motordrivna fordon (motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon) och släpfordon till dessa,
- byggnad, ledning, stängsel eller annan anläggning som anbragts i eller ovan jord för stadigvarande bruk eller på rot stående träd eller andra växter oavsett om egendomen enligt lag är att hänföra till fast eller lös egendom samt
- egendom hörande till hotell, restaurangrörelse, semesteranläggning eller kursgård.

Egendom indelas i följande objekttyper

B1 Maskinerier (maskiner/inventarier)

Härmed avses egendom som inte kan hänföras till annan objekttyp. Därför hänförs till maskinerier bland annat:

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen byggnad,
- datorer med tillhörande utrustning samt datamedia*,
- originalprogram med eller utan kopieringsskydd,
- programvara försedd med hårdvarulås*,
- förbrukningsartiklar till exempel bränsle och smörjmedel,
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap,
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal,
- trycksaker, till exempel kataloger och reklamtryck,
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster såväl aktuella som inaktuella,
- emballage av inventariekaraktär,
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing och

- fast inredning bekostad av försäkringstagaren i hyrd byggnad/lokal.

*Definition – Dator, datamedia och hårdvarulås

Med dator med tillhörande utrustning avses:

- dator
- databehandlingsutrustning (maskinvara) med tillhörande in- och utenheter som till exempel bildskärm, tangentbord, mus, cd-läsare, skrivare, modem, skanner, datavideoprojektor, digitaliseringsbord, nätverkskablage, nätverksutrustning och digital utrustning, till exempel digitalkameror och digitala kopiatorer
- elförsörjning och kringutrustning, till exempel luftkonditioneringssystem, reservkraftsaggregat för att klara spänningsbortfall, skydds- och säkerhetsutrustning.

Med datamedia avses:

- databärare, det vill säga det fysiska underlag på vilket data registreras och lagras, till exempel cd, dvd, hårddisk och magnetband.

Med hårdvarulås avses:

- kopieringsskydd för programvara i form av en, utanför dator placerad, dosa innehållande ett PROM-minne som kvitterar och godkänner användandet av programvara.

B2 Fast egendom i hyrd byggnad/lokal

Av fastighetsägare/hyresvärd ägd fast egendom

Härmed avses fönster, dörrar och inre byggnadsdelar, som försäkringstagaren enligt hyreskontrakt, lag eller bostadsrättsförenings stadgar är skyldig att svara för i hyrd byggnad eller lokal som disponeras för verksamheten.

Anmärkning

Med hyrd lokal jämställs även bostadsrätt och andelslägenhet.

B3 Varor

Härmed avses:

- råvaror,
- produkter i arbete,
- hel- eller halvfabrikat,
- varor anskaffade för försäljning,
- osålda lottsedlar, som ska redovisas samt
- emballage och annan lös egendom, som är avsett att ingå i varan eller i dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

B4 Ritningar, arkivalier samt datainformation

Härmed avses:

- originalritningar och andra originalhandlingar, till exempel manuskript, bokföringshandlingar, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm,
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande och
- den information som finns på datamedia.

B5 Pengar och värdehandlingar

Härmed avses:

- pengar, rikskuponger och gällande frimärken och
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringsbevis eller värdebevis, till exempel färd- och inträdesbiljetter, månads-

eller årskort, förköpshäften samt telefonkort. Som värdebevis avses inte bank- och kreditkort eller liknande.

B6 Arbetstagares egendom

Härmed avses arbetstagares personliga lösegendom, dock inte pengar och värdehandlingar, samt egendom som enligt gällande kollektivavtal ska ersättas av arbetsgivaren vid skada.

B7 Lös egendom

Härmed avses följande objekttyper: maskinerier, fast egendom med mera i hyrd byggnad eller lokal, varor, ritningar, arkivalier samt datainformation, pengar och värdehandlingar, kunders egendom samt arbetstagares egendom, enligt B1-B6. Skadevärdering sker enligt respektive objekttyp.

C Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar lös egendom enligt B7, som har ett direkt samband med försäkringstagarens verksamhet och som tillhör denne och dennes arbetstagare.

C1 Högsta ersättning

För följande egendom är dock ersättningsbeloppet begränsat intill nedan angivna belopp (första risk). Försäkringsbeloppen kan höjas – tilläggsbeloppet anges i försäkringsbrevet.

- Fast egendom m.m. i hyrd byggnad/lokal 2 prisbasbelopp.
- Ritningar, arkivalier och datainformation 10 prisbasbelopp.
- Arbetstagares egendom, dock 0,2 prisbasbelopp inte pengar och värdehandlingar, för varje arbetstagare.
- Konst 2 prisbasbelopp.
- Radio- och TV-stationsutrustning 4 prisbasbelopp.
- Dator som kräver maskinhall med speciella anordningar 3 000 000 kr och anges i försäkringsbrevet.
- Pengar och värdehandlingar Enligt nedanstående tabell.

Värdeskåp enligt standard

SS3150

Skyddsvärdespoäng

	Skåp utan godkänt larm*
40–50	Tkr 150
60–80	200
90–100	270
110–130	420
140–160	630
160–190	820
200–240	1.200
250–290	1.500
300–340	1.900

Värdeskåp enligt standard

SS300

Skyddsvärdespoäng

	Skåp utan godkänt larm*
60–80	Tkr 50

80–120	100
120–160	300
160–200	500
200–280	700
280–360	1.000

Värdeskåp enligt tidigare

SIS 704001

SIS 837501

Klasser

	Tkr
V1	10
V2	50
V2S	100
V3	500

Skåp utan standard godkänt larm*

Värdeskåp enligt standard

LPS 1183

Utgåva 3+4

Sprängprovat/EX-certifierat

	Tkr
Grade V	500
Grade VI	1.000
Grade VII	1.800

Skåp utan godkänt larm*

Ej sprängprovat/Ej EX-certifierat

	Tkr
Grade 0	40
Grade I	60
Grade II	90
Grade III	120
Grade IV	200
Grade V	300
Grade VI	650
Grade VII	1.250

Värdeskåp enligt standard

EN 1143-1

Sprängprovat/EX-certifierat Tkr

Grade II	150
Grade III	250
Grade IV	400
Grade V	700
Grade VI	1.200
Grade VII	2.200

Skåp utan godkänt larm*

Ej sprängprovat/Ej EX-certifierat Tkr

Grade 0	40
Grade I	60
Grade II	100

Grade III	150
Grade IV	250
Grade V	400
Grade VI	750
Grade VII	1.500

Äldre kassaskåp brandsäkert och dyrkfritt vägande minst 300 kg 35 Tkr

Värdevalv, kassavalv utan godkännande från bolaget 35 Tkr

Värdevalv, kassavalv med godkännande från bolaget Enligt överenskommelse

* För larmskyddat värdeskåp gäller dubbla försäkringsbelopp. Larmanläggningen ska vara utförd av godkänd (certifierad) anläggarfirma och minst omfatta punktskydd av själva skåpet samt försåtskydd av uppställningslokalen. Larm ska överföras till godkänd (certifierad) larmcentral för åtgärd.

- vid annan förvaring 0,2 prisbasbelopp
- vid rån och överfall på försäkringsstället
- gäller samma belopp som aktuellt skåp eller valv
- om skåp eller valv saknas under transport som utförts av 2 prisbasbelopp
- 1 person (över 18 år) 2 prisbasbelopp
- 2 personer (båda över 18 år) 10 prisbasbelopp
- 1 person (över 18 år) med av bolaget godkänd säkerhetsväska 15 prisbasbelopp

* Definition – Värdeskåp

Med värdeskåp avses värdeförvaringsenhet – enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott – klassificerade enligt svensk eller europeisk standard och redovisade i skriften "Inbrottsskyddande förvaringsenheter" utgiven av Sveriges Försäkringsförbund.

D Skadehändelser och definition av vissa skadehändelser

D1 Försäkrade skadehändelser – Allriskförsäkring

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på försäkrad egendom.

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd om dessa inte efterlevs se F.

Beträffande allmänna undantag se AB9 Allmänna avtalsbestämmelser.

D1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada:

- genom inbrott om kraven enligt F3 inte är uppfyllda, för högre belopp än 1 prisbasbelopp för stulen och skadad egendom. Denna ersättningsbegränsning gäller inte om försäkrad kan visa att skadan skulle ha inträffat eller fått samma omfattning även om kraven uppfyllts,
- utan samband med inbrott. Skada genom stöld ersätts dock om stöldtillfället kan preciseras och att rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits. Ersättning för sådan skada är dock begränsad till 1 prisbasbelopp,
- som orsakats genom vindstyrka lägre än 21 meter per sekund,

- genom utpressning,
- som omfattas av annat försäkringsavtal, serviceavtal, garantiåtagande eller som kan åtgärdas vid normal service, justering och underhåll samt
- som består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost och frätning), beläggning eller avsättning.

D2 Inbrott

Med inbrott avses skada genom stöld eller skadegörelse i försäkringslokal* eller vid tillfällig förvaring på annan plats:

- genom inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in eller med dyrk tagit sig in i försäkringslokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd,
- genom att någon tagit sig in i lokal med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit genom rån eller inbrott i lokal som uppfyller kraven på inbrottsskydd eller vid inbrott i bostad samt
- genom att någon olovligen gömt sig kvar i, och med våld brutit sig ut ur, lokal som uppfyller gällande krav på inbrottsskydd.

*** Definition – Försäkringslokal**

Som en och samma försäkringslokal anses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som ägs eller disponeras av försäkringstagaren.

Krav på inbrottsskydd samt övriga föreskrifter

Om inte annat anges i försäkringsbrevet ska försäkringslokalen uppfylla fastställda skyddskrav enligt skyddsklass 2.

D3 Rån och överfall

Med rån eller överfall avses våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Med överfall avses här att våld på person utövats.

D4 Naturskador

Med naturskada avses

- jordskred, jordras och bergras varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar oförutsett och plötsligt kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge,
- lavin,
- jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan samt
- översvämning på byggnad och däri befintlig egendom. Med översvämning avses att vatten till följd av skyfall (minst 1 millimeter per minut eller 50 millimeter per dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

D5 Brand

Med brand avses eld som kommit lös.

Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, svett eller bränt hål utan att brand uppstått.

E Försäkringsbelopp och självrisker

Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp, se dock C1.

E1 Självriser

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda kostnaderna för skada, rökning och räddning, ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som, om inte annat anges i försäkringsbrevet, är 20 procent av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk.

E2 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret och därav föranledda skador som omfattas av II Avbrotts-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring är vid varje skadetillfälle högst 150 prisbasbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar, försäkringstagare och försäkrade i bolaget. Ersättning fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

F Säkerhetsföreskrifter

F1 Allmänna föreskrifter

Den försäkrade ska utöver nedan angivna föreskrifter F2-F6 iaktta:

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet eller i särskilt villkor,
- Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer FTR,
- de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande, i syfte att förhindra eller begränsa skada samt
- de föreskrifter – med tillämpningsföreskrifter – som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelats i lag eller förordning om till exempel – brandfarliga och explosiva varor i lag (1988:868) samt förordning (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor – elektrisk starkströmsanläggning i förordning (1957:601) om elektriska starkströmsanläggningar samt förordning (1993:1068) om elektrisk materiel.

F2 Brand

F2.1 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Anges i försäkringsbrevet att elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas gäller de särskilda bestämmelser som meddelas av bolaget.

F2.2 Brandsläckningsredskap och larmanordningar

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget i försäkringsbrev eller särskilt villkor eller av kommunens brand-/räddningschef.

F2.3 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd under icke arbetstid.

F2.4 Brandfarliga Heta Arbeten

F2.4.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Dessa säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning. Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att nedanstående säkerhetsföreskrifter följs av:

1. den försäkrades företagsledning,
2. övriga anställda hos den försäkrade och

3. entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade.
Om någon som anges i pkt. 1–3 ovan, inte följer dessa säkerhetsföreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen.

Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (till exempel ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig som ska bedöma om arbetena medför fara för brand. Om fara för brand anses föreligga får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige:

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett "Tillstånd/Kontrollista" för heta arbeten eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld och
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta. Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Här följer olika säkerhetsregler

- Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.
- För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material, ska tillstånd inhämtas av kommunens brand-/räddningschef.
- Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas eller avskärmade genom övertäckning.
- Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildningen ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenheter.
- Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet. Detta gäller även under arbetsrast. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.
- Värmeledande konstruktioner och brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran samt vid konstaterad brandfara skyddas och göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.
- Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och kontrollerade med hänsyn till brandfaran.
- Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B (minst 6 kg).

Vid takläggning krävs

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B (minst 6 kg) samt brytverktyg (till exempel pikyxa) och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, till exempel vid risk för frysning eller vid

lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B (minst 6 kg).

- Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för brännas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.
- Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.
- Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.
- Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.
- Vid smältning av asfalt ska utrustningen ställas upp, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".
- Arbetet ska utföras på följande sätt. Vid smältning av asfalt ska utrustningen ställas upp, hanteras och tillses enligt SBF:s säkerhetsregler i samband med arbeten på tak. Torkning och applicering får inte utföras med öppen låga. Vid arbetenas utförande ska släckutrustning bestående av slang med vatten och två godkända, fungerande handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B, brytverktyg (till exempel pikyxa) och handstrålkastare finnas för omedelbar släckinsats. Förberedande åtgärder för alarmering från arbetsplats på tak ska vidtas, till exempel genom att medföra mobiltelefon.

F2.5 Lastkaj, varuintag, container med mera

Under annan tid än normal arbetstid eller öppethållande får inte brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på annan plats utomhus inom 6 meter från byggnad, till exempel i öppen, olåst container. Med brännbart material avses här bland annat emballage, lastpallar, plastbackar, avfall med mera.

Föreskriften gäller inte för:

- lastkaj eller varuintag som är inbyggda med täta väggar och har samtliga öppningar låsta eller reglade på insidan,
- lastkaj eller varuintag med godkänd sprinkleranläggning,
- försäkringsställe inom inhägnat område med låst grind eller port. Inhägnaden ska bestå av stängsel eller vägg med en höjd på minst 2,20 meter, varav de översta 0,20 meter ska utgöras av minst två rader taggtråd eller
- sluten och låst container.

F2.6 Tobaksrökning

Rökning får inte ske på annan plats än i bostad, kontor, matsal, samlingslokal, toalett eller annat utrymme där bolaget eller kommunens brand-/räddningschef tillåtit rökning.

F2.7 Uppvärmningsanordningar

Brännbart material ska hållas på erforderligt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkanaler eller skyddas med isolering mot överhettning. Varmluftspanna, byggdork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut eller annan

behörig instans. Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande EU-direktiv – CE-märkt. Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen. Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

F2.8 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap, terrängmotorfordon och truck) får i erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att:

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt,
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap och
- vi eller kommunens brand-/räddningschef lämnat medgivande till detta, om lokalen eller upplaget är brand- eller explosionsfarliga.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av oss eller kommunens brand-/räddningschef garageras inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

F3 Inbrott

Försäkringslokalen ska uppfylla fastställt skyddskrav. Dessutom krävs att samtliga föreskrivna skyddsanordningar skall vara i funktion. Exempelvis skall:

- regler vara reglade,
- lås vara låsta och
- larmanläggning vara aktiverad.

Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen med skyddskrav enligt skyddsklass 2 nedan. Detaljerad information finns i regler för Mekaniskt inbrottskydd SSF 200 som kan beställas från Svenska Stöldskyddsföreningen, SSF. Hos SSF kan även andra tekniska föreskrifter beställas, bland annat gällande Elektromekaniskt skydd, och Säkerhetsguiden där godkända och rekommenderade produkter för inbrottskydd redovisas. Även låssmed kan lämna information om produkter, tillvägagångssätt samt hjälp med montering/installation.

F3.1 Skyddsklass 2

- Försäkringslokalens omslutningsyta

Omslutningsyta (lokalens avgränsning – vägg, golv, tak, dörr och fönsterenhet med mera – mot andra lokaler i byggnaden samt mot det fria) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar i sin helhet – ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods. Innervägg och mellanbjälklag samt innertak som utgör del av försäkringslokalens omslutningsyta ska ha likvärdig motståndskraft mot inbrott som yttervägg. Yttervägg, bottenbjälklag och yttertak som uppfyller hållfasthets-, täthets- och värmeisoleringskraven i Boverkets byggregler BBR 2002:19 (eller svensk Byggnorm SBN 80) är som regel godtagbara.

Oisolerad yttervägg (till exempel regelvägg med enkel ytbeklädnad av plåt, plast eller träpanel) är inte godtagbar.

- *Dörr, port och lucka*

Med dörr avses dörrblad och dörrkarm. Dörr ska uppfylla lägst dörrklass 2 enligt svensk standard SS 817345 eller vara förstärkt till motsvarande nivå. Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med av försäkringsbolagen godkänd låsenhet eller med annan låsanordning som i det särskilda fallet godtagits av bolaget. Med godkänd låsenhet avses

godkänt instickslås och godkänt slutbleck eller godkänt hänglås med godkänt beslag. Med instickslås avses lås som är monterat i urtag i dörrkanten och utgörs av tillhållarlås med minst 7 tillhållare eller cylinderlås med dubbelcylinder. För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad såväl upp- som nedtill med säkrade kantreglar, låst spanjolett eller på likvärdigt sätt.

Dörr, port eller lucka anses inte låst om nyckel lämnats kvar i låset. Lås med fungerande vred är aldrig godkänd låsenhet. Slagdörr av trä med instickslås ska förstärkas med av bolaget godkänd dörrförstärkningsbehör på båda sidor. Andra dörrtyper, till exempel skjutdörrar, ska förstärkas på likvärdigt sätt. För port eller lucka krävs samma eller likvärdigt utförande som för dörr.

Anmärkning

Försäkringen gäller även då låsning sker med godkänd elektromekanisk låsanläggning enligt reglerna i Försäkringsförbundets tekniska rekommendation FTR 210. Dörr, port och lucka anses inte låst om:

- kodmedia eller nyckel kvarlämnats i låsanläggningen
- dörr, port eller lucka
  - är stängd och låsanläggningen inte är i funktion
  - inte är stängd och låsanläggningen är i funktion.
- *Fönster*

Fönster (glas, båge, karm) och fastsättning ska ge godtagbart skydd mot inbrott. Med fönster avses även ruta av glas i dörr och lucka samt väggparti av glas. Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har stoppbom som tillåter en maximal öppning av 15 cm, eller har inkrypningskydd. Bommen ska vara av plattstål, minst 5 x 30 millimeter. Öppningsbart fönster vars nedre kant är belägen lägre än 4 meter över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomligt (till exempel från balkong, tak, annat ståplan, stege eller liknande) ska antingen vara låst med

- godkänt fönsterlås enligt SSF:s norm 3620 lägst klass A eller
- annan låsanordning som i det särskilda fallet godtagits av bolaget eller
- ha inkrypningskydd

Fönster anses inte låst om nyckeln kvarlämnats i låset.

- *Brandventilator*

Brandventilator ska vara stängd och reglad med mekanisk reglingsanordning åtkomlig endast från insidan eller ha inkrypningskydd. Brandventilator av glas eller plast, som är belägen lägre än 4 meter över markplan, eventuellt annat ståplan eller på annat sätt är lätt åtkomlig, ska oavsett reglingsanordning, ha inkrypningskydd. Exempel på inkrypningskydd för brandventilator är stålgaller utfört så att största öppning är 150 x 300 millimeter.

- *Annan öppning*

Annan öppning i omslutningsyta till exempel ventilationskanal eller ventilationsöppning som är större än 150 x 300 millimeter ska ha inkrypningskydd.

Anmärkning

Med inkrypningskydd menas antingen:

- invändigt monterat galler/rulljalusi i lägst klass 3 enligt SSF:s ”Norm för galler” SSFN 012,
- i metallram invändigt monterad polykarbonatskiva minst 10 millimeter tjock eller
- treskikts lamellglas minst 12 millimeter tjockt.

F3.2 Nyckel

Nyckel eller kod till lokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i berörd lokal att den är lättillgänglig för obehörig.

F3.3 Nyckelskåp

I nyckelskåp i anslutning till lokal enligt föregående stycke får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme – såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande – vilket är betryggande avskilt från berörda lokaler i övrigt.

F3.4 Lås och låskombination

Lås, kod eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckel eller har kännedom om koden respektive låskombinationen.

F3.5 Tillfällig förvaring på annan plats

Om egendom tillfälligt förvaras på annan plats ska inbrottsskyddet på sådan plats lägst uppfylla kraven enligt skyddsklass 2, eller vid tillfällig förvaring i bostad uppfylla aktsamhetskraven i bolagets hemförsäkringsvillkor

F3.6 Stöld

Försäkringstagaren ska iaktta rimlig aktsamhet för att förhindra stöldskada. Exempel på rimlig aktsamhet är att egendomen hålls under uppsikt eller låses in i lokal eller inhägnad, eller låses fast så att egendomen inte utan stora svårigheter kan stjälas.

F4 Transport

F4.1 Emballage med mera

Transporterad egendom ska vara tillfredsställande täckt och emballerad för att undvika skada genom nederbörd och yttre åverkan.

F5 Samtliga försäkrade skadehändelser – Datorprogram och Datainformation

Vid samtliga försäkrade skadehändelser enligt D ska försäkringstagaren, dennes anställda och av denne anlitate uppdragstagare tillse att följande säkerhetsföreskrifter följs.

F5.1 Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerat program kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

F5.2 Förvaring av bevis på nyttjanderätt

Licensbevis eller licensetikett nummer ska förvaras på sådant sätt att inte licensen och installerat program kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

F5.3 Rutiner för säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom försäkringstagarens verksamhetsområde. Säkerhetskopia ska vara en komplett backup av all information. Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

F5.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska förvaras skild från originalet (datorns hårddisk) på ett sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

F5.5 Programvara försedd med hårdvarulås

Hårdvarulås får inte skruvas direkt på datorutgång utan ska anslutas via kabel. Låset skruvas fast under skrivbord eller motsvarande. För bärbara datorer ska hårdvarulåset förvaras på sådant sätt att datorn och hårdvarulåset inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

F6 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Om säkerhetsföreskrifter som anges i F inte iakttas vid egendoms-, avbrotts- respektive hyresförlustskada kan avdrag göras på annars utgående sammanlagd ersättning. Avdraget kan vid allvarlig försummelse bli så stort att ingen ersättning lämnas.

G Vid skada

G1 Räddningsplikt

Med hänvisning till AB Allmänna avtalsbestämmelser AB4.7 i övrigt, ska den försäkrade efter förmåga:

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat, bland annat genom att snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Den försäkrade ska vidare, om någon annan är ersättningsskyldig, vidta erforderliga åtgärder för att bevara bolagets rätt mot denne. Beträffande påföljd om räddningsplikten inte efterlevs, se AB Allmänna avtalsbestämmelser AB4.7.1.

G2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Dessutom ska den försäkrade vid skadegörelse, stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända kopia på anmälan till bolaget.

G3 Ersättningskrav

G3.1 Tidpunkt för ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast 6 månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

G3.2 Uppgifter i skadeanmälan

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvar och ersättnings storlek.

G3.3 Gravationsbevis och borgenärs medgivande

Om gravationsbevis eller medgivande av borgenär som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade tillhandahålla bolaget dessa handlingar.

G3.4 Påföljd vid försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den försäkrade inte anmäler skada enligt G3.2 eller inte lämnar begärda uppgifter enligt G3.2 och G3.3 och detta medför skada för bolaget kan ersättningen sättas ned enligt Allmänna avtalsbestämmelser AB4.4.

G4 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom innan dessa åtgärder vidtas. Om bolaget meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa. Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvar begränsat till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

G5 Skadevärderingsregler

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

G5.1 Värdering av skada på maskinerier och kontorsinventarier

Med dagsvärde avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet och minskad användbarhet och annan omständighet.

Med nyanskaffningsvärdet vid skadetillfället avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk.

Med återställande förstås reparation eller anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

G5.2 Föremål som återställs

Om återställande sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Återställandet måste ske senast inom 2 år från skadedagen. Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska det göras avdrag för detta vid värderingen. I skadekostnaden inräknas inte merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel reparation på övertid eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan ska inte inräknas.

G5.2.1. Föremålets värde är mindre än halva nyanskaffningsvärdet

Om föremålet minskat i värde genom ålder, slitage och omodernitet med mer än halva nyanskaffningsvärdet vid skadetillfället, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det på grund av ålder, slitage och omodernitet minskade värdet.

G5.2.1.2 Speciella regler för vissa föremål

Skada på dator med tillhörande utrustning värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till dagsvärdet.

G5.2.2 Föremål som inte återställs

Om skadat föremål inte återställs inom 2 år från skadedagen, värderas skadan till skillnaden mellan föremålets dagsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

G5.3 Värdering av skada på varor

G5.3.1 Varor som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning

Skada på varor som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning värderas till tillverkningskostnaderna – direkt material, materialkostnader, direkt arbetslön, tillverknings- och administrationskostnader – vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket egendomen då hade kunnat försäljas.

G5.3.2 Varor anskaffade för försäljning

Skada på varor som den försäkrade anskaffat för försäljning värderas – om de är kuranta – till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya varor av samma slag. Har varornas värde före skadan minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

G5.3.3 Värdering av skada på ritningar, arkivalier och datainformation

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år från skadedagen läggs ned för att återställa den information som förlorats.

G5.3.4 Värdering av skada på värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år från skadedagen läggs ned för återställandet.

G5.3.5 Värdering av skada på arbetstagares egendom

Skada på arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta. Skada på arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring i bolaget.

G6 Skadeersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

G6.1 Skadeersättning

Ersättning lämnas för:

- skada värderad enligt G5 Skadevärderingsregler, vid förstarisikförsäkring dock högst med försäkringsbeloppet,
  - röjningskostnad enligt G6.2 samt
  - räddningskostnad enligt G6.3
- med avdrag för självrisk enligt E1.

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för skada, röjnings- och räddningskostnader till försäkringsbeloppet.

G6.2 Röjningskostnad

Ersättning lämnas för kostnad avseende rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion och deponering av skadad egendom i samband med egendomsskada som omfattas av försäkringen. Ersättning lämnas inte för röjning av oförsäkrade grunder och fundament.

G6.3 Räddningskostnad

Ersättning lämnas för den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt G1 och Allmänna avtalsbestämmelser AB4.7, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. I samband med egendomsskada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal.

G6.4 Skadeersättningsregler i övrigt

Är den ersättningsberättigade redovisningsskyldig för mervärdesskatt ersätts inte denna. Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom. Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men äger rätt att efter värdering överta hela eller mindre del av denna. Kommer egendom som redan ersatts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar erhållen ersättning.

G6.5 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom. Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställts eller återanskaffats, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning ska ersättningen betalas senast 1 månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring. Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

G6.6 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts i G6.5 ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

II Extrakostnadsförsäkring

A1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren.

A2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för extrakostnad som uppkommit under ansvarstiden till följd av försäkrad skadehändelse som inträffat under den tid försäkringen varit betald och i kraft. Ansvarstiden är 12 månader vid extrakostnad om inte annat anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt då skadehändelse inträffat.

A3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för extrakostnad till följd av ersättningsbar skada inom de lokaler som ägs eller disponeras av försäkringstagaren inom Norden.

A4 Försäkrat intresse Extrakostnad

Med extrakostnad förstås skäligen forcerings- och extrakostnader i syfte att upprätthålla den försäkrade administrativa verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnad enligt B3.

B Försäkrade skadehändelser

B1 Extrakostnader

Ersättning lämnas för extrakostnad som uppstått i den försäkrade rörelsen genom sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt I Egendomsförsäkring och som inträffat i lokal eller på förvaringsplats som ägs eller disponeras av försäkringstagaren. Är egendomsskada enligt ovan undantagen i egendomsförsäkringen lämnas inte heller ersättning för avbrott eller extrakostnad till följd av sådan skadehändelse. Uppkommen extrakostnad ersätts även om ersättning inte lämnas för egendomsskadan i de fall detta beror på att leverantör eller annan är ansvarig på grund av kontrakt, garanti eller liknande åtagande.

B2 Undantag

Ersättning lämnas inte för uppkommen extrakostnad som beror på:

- att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar erforderliga åtgärder – även av provisorisk art – för att återuppta eller upprätthålla drift av den försäkrade rörelsen,
- att den försäkrade inte har erforderligt försäkringsskydd för skadad egendom vid skadetillfället, vilket medför dröjsmål med anskaffning av egendom som inte återställs med försäkringsersättning,
- förlängd avbrottsid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållande, till exempel kapitalbrist,
- att en del av ansvarstiden utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd. Ersättning lämnas inte heller för extrakostnad,
- till följd av felprogrammering,
- till följd av störning eller avbrott i telekommunikation samt
- i form av vite genom försenad eller utebliven leverans.

B3 Räddningskostnad

Försäkringen lämnar ersättning för utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som kan befaras inträffa. I den mån sådan kostnad medför nytta även under

karenstiden eller efter ansvarstidens slut, ersätts den med högst det belopp som kan anses falla på den del av ansvarstiden som inte är karenstid.

C Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet (första risk) anges i försäkringsbrevet.

C1 Karens och självrisk

Med karenns vid extrakostnadsförsäkring förstås att ersättning inte lämnas för uppkommen extrakostnad under viss tid (karenstiden) räknat från den tidpunkt skadehändelse inträffade. Karenstiden är 24 timmar.

D Skadevärderingsregler och ersättningsregler

Skada värderas till rimliga kostnader för att kunna upprätthålla den administrativa verksamheten. Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ge ersättning för genom avbrottet uppkommen extrakostnad.

III Ansvarsförsäkring

A1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.

A1.2 Fastighetsägaransvar

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare, brukare eller nyttjanderättshavare av försäkrad fastighet.

Byggnads- och anläggningsarbeten utförda på sådan fastighet omfattas av försäkringen om kostnader för detta under försäkringsåret uppgår till högst 20 prisbasbelopp.

A2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffat under den tid försäkringen varit betald och i kraft. Vid miljöskada gäller dock försäkringen för skada som upptäckts under försäkringstiden.

A3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar i Norden.

B Vad försäkringen gäller för

B1 Försäkringens omfattning

B1.1 Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet

- enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och
- enligt allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom försäkringstagarens verksamhetsområde då dessa avtalats.

B1.2 Produktansvar

Försäkringen omfattar även skadeståndsskyldighet för skada genom levererad produkt – produktansvarsskada.*

*Definition – Produktansvarsskada

Med skada genom levererad produkt förstås skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade, eller som tillförts produkten genom åtgärd som den försäkrade eller, för hans räkning, annan person vidtagit.

B2 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt förmögenhetsskada som är en direkt följd av sådan ersättningsbar skada och som drabbar samma skadelidande. Ren förmögenhetsskada* ersätts endast i den omfattning som framgår av D4 och D5 nedan.

**Definition – Ren förmögenhetsskada*

Med ren förmögenhetsskada förstås ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

B3 Miljö- och byggherreansvar

Sakskada, personskada och ren förmögenhetsskada (vid miljöansvar). Försäkringen gäller för den försäkrades skadeståndsskyldighet för miljöskada*, enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler. Försäkringen gäller även för den försäkrade i egenskap av byggherre på brukad fastighet och med de begränsningar som följer av A1.2 ovan. Försäkringen gäller dock endast under förutsättning att fel tillfälligt begåtts och fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Vid personskada gäller försäkringen utan de begränsningar som anges i ovanstående stycke, då skadan uppkommit till följd av byggnads-, anläggnings- eller installationsarbete och den försäkrade är skadeståndsansvarig i egenskap av byggherre på brukad fastighet och med de begränsningar som följer av A1.2 ovan. Försäkringen gäller inte i något fall för miljöskada som den försäkrade i egenskap av entreprenör kan åläggas enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler.

**Definition – Miljöskada*

Med miljöskada förstås skada genom

- luftförorening,
- förorening av vattendrag, sjöar eller andra vattenområden,
- förorening av grundvatten,
- ändring av grundvattennivån,
- markförorening,
- buller,
- skakning eller
- annan liknande störning.

B4 Ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade i egenskap av registeransvarig kan åläggas enligt 48 § personuppgiftslagen (PUL).

B5 Åtagande

Vid skadeståndskrav – som kan omfattas av försäkringen och som beräknas överstiga avtalad självrisk – åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att:

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger,
- förhandla med den som kräver skadestånd,

- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan, även om försäkringsbeloppet därigenom överskrids samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att utge.

C Undantag – begränsningar

C1 Böter, viten och straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för böter, viten eller straffskadestånd.

C2 Skada på levererad produkt

Försäkringen gäller inte för skada på produkt som den försäkrade levererar och inte heller för förmögenhetsförlust till följd därav. Försäkringen gäller inte heller för skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt. Produkten anses levererad då den enligt köprättsliga regler avlämnats. Har den försäkrade utfört eller låtit utföra installation, montage eller annan åtgärd i samband med leverans ingår dessa åtaganden i den levererade produkten.

Undantaget avser inte skada som inträffar till följd av att den försäkrade fullgör avtal som inte har samband med leveransavtalet

C3 Läkemedel, asbest, tobak med mera

Försäkringen gäller inte för skada genom läkemedel, asbest, PCB, tobak eller formaldehyd.

C4 Ingrepps- och utbyteskostnader

Om egendom skadas och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därvid måste ske i annan egendom än den levererade produkten. Dock ersätts hälften av kostnaderna för ingrepp som är gemensamt för att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom. Vad som anges i första och andra stycket beträffande ersättning för ingrepp gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

C5 Reklamation, återtagande

Försäkringen gäller inte för kostnad i samband med reklamation, återtagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad produkt.

C6 Funktionsbrist

Försäkringen gäller inte för skada som beror på funktionsbrist, för låg verkningsgrad eller bristande prestationsförmåga hos den levererade produkten, i den mån skadeståndsanspråket endast kan grundas på uttrycklig eller underförstådd utfästelse eller garanti.

Försäkringen gäller inte vid skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att defekt i produkten inte upptäckts.

C7 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av handlande eller underlåtenhet att handla som – med hänsyn till omständigheterna – innebär en betydande risk för skadans uppkomst. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att varken den försäkrade eller dennes arbetsledning är medveten om eller borde ha varit medveten om skaderisken.

C8 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på:

- sådan del av egendomen som skadas på grund av att delen felaktigt eller bristfälligt åtgärdas vid utförande av den försäkrade åtaganden. Här avses även kostnad och/eller skada som uppkommer på grund av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp på grund av detta måste ske i annan egendom. Denna begränsning gäller dock inte vid skada på egendom som lyfts,
- egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person transporterar, hyr, leasar, lånar eller annars nyttjar,
- egendom som försäkrad eller annan för hans räkning åtar sig att uppföra, tillverka eller förvara samt
- egendom som skadas till följd av ingrepp i bärande konstruktion i hus, broar och andra byggnadsverk.

C9 Trafik med motordrivet fordon

Försäkringen gäller inte för skada som

- omfattas av trafikskadelagen (1975:1410, TSL) eller motsvarande utländsk lagstiftning och
- inträffar till följd av trafik med motorfordon när det används inom inhägnat område.

C10 Fartyg och ansvar på sjön

Försäkringen gäller inte för sakskada till följd av kollision orsakad genom fartyg eller båt eller av dessa bogserade föremål.

C11 Nederbörd

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en direkt följd av fukt eller kondens eller översvämning i samband med nederbörd – även nederbörd i form av snö.

Ovanstående gäller dock inte om skadan beror på att fel tillfälligt begåtts eller att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

C12 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet och således inte ingår i ett visst leverans- eller entreprenaduppdrag.

C13 Arbetskada/Annan försäkring

Försäkringen gäller inte i den mån skadan kan ersättas genom arbetsskade- eller socialförsäkring. Undantaget tillämpas inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger. Vid skada som kan omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetskada enligt kollektivavtal eller liknande, eller patientförsäkring enligt patientskadelagen (1996:799), gäller inte

ansvarsförsäkringen. Detta gäller även om försäkringstagaren underlåtit att teckna sådan försäkring.

C14 Åsidosättande av lag eller myndighets föreskrift

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag eller myndighets föreskrifter, såvida inte den försäkrade kan visa att arbetsledningen varken haft eller bort ha haft kännedom om åsidosättandet.

C15 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för skada som de försäkrade orsakar varandra, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

C16 Byggherreansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre. Försäkringen gäller inte heller då den försäkrade enligt avtal övertagit byggherrens ansvar enligt miljöbalken, vattenlagen eller andra grannelagsrättsliga regler. Försäkringen gäller dock enligt B3.

D Försäkringsbelopp – Högsta ersättning - Självrisk

Försäkringsbeloppet, som anges i försäkringsbrevet, utgör högsta ersättning som bolaget betalar för skadestånd, utrednings-, förhandlings- och räddningskostnader.

D1 Sammanlagd ersättningsskyldighet

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för person- och sakskada är begränsad till 1 försäkringsbelopp för varje skada och totalt 2 försäkringsbelopp per försäkringsår.

D2 Skada genom levererad produkt – Produktansvar – serieskada

Vid skada genom levererad produkt är ersättningen begränsad till 1 försäkringsbelopp för skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera produkter oavsett om skadorna inträffar under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid intill det försäkringsbelopp som gäller vid den tidpunkt då första skadan inträffade.

D3 Skada av samma orsak vid samma tillfälle

Om flera skador uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle är ersättningen begränsad till sammanlagt 1 försäkringsbelopp.

D4 Skada vid miljöansvar

Vid skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken är ersättningen begränsad till 25 prisbasbelopp vid varje skada.

D5 Skada vid byggherreansvar

Vid byggherreansvarsskada på grund av byggnads och anläggningsarbeten på egen fastighet är ersättningsbeloppet begränsat till 25 prisbasbelopp vid varje skada.

D6 Skada vid dataregisteransvar

Vid skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar är ersättningen begränsad till 10 prisbasbelopp vid varje skada och 100 prisbasbelopp för samtliga skador som inträffat under samma försäkringsår.

D7 Skada vid lyft

Vid skada på egendom som lyfts är ersättningen begränsad till 5 prisbasbelopp vid varje skada.

D8 Skada vid nyckelförlust

Vid skada till följd av ändring eller byte av låscylinder i samband med nyckelförlust är ersättningen begränsad till 1 prisbasbelopp vid varje skada.

D9 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda kostnaderna för skadestånd, sakkunnigutredning, förhandling, rättegång och räddningsåtgärd ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som, om inte annat anges i försäkringsbrevet, är 20 procent av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk. Om vald grundsjälvrisk är högre än särskild självrisk enligt D10 nedan, gäller grundsjälvrisken.

Endast en självrisk dras vid flera skador som orsakats av samma slags defekt hos en eller flera levererade produkter eller för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

D10 Särskild självrisk

D10.1 Särskild självrisk – sprängning, arbetsmaskin, maskindriven kran, brandfarlig vätska

Självrisken är 0,5 prisbasbelopp vid sakskada orsakad av:

- sprängningsarbeten,
- arbetsmaskin avsedd för grävnings-, planerings eller schaktningsarbeten,
- maskindriven kran samt
- brandfarlig vätska samt oljor av alla slag.

D10.2 Särskild självrisk - Heta arbeten

Självrisken är 30 procent av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp vid brandskada orsakad av svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

D10.3 Särskild självrisk – Miljö- och byggherreansvar

Självrisken är 1 prisbasbelopp vid varje skada som ersätts vid byggherreansvar och vid ren förmögenhetsskada vid miljöansvar enligt D3.

E Vid skada

E1 Räddningsplikt

Med hänvisning till Allmänna avtalsbestämmelser AB4.7 i övrigt, ska den försäkrade, då skada som kan förväntas föranleda skadeståndskrav inträffat eller kan befaras komma att inträffa, efter förmåga verka för att begränsa eller avvärja skadan. Häri innefattas bland

annat reklamation, återtågande, reparation, med flera åtgärder som omnämns i E5. Den försäkrade ska vidare, om någon annan är ersättningsskyldig, vidta erforderliga åtgärder för att bevara försäkringsbolagets rätt mot denne. Beträffande påföljd om räddningsplikten inte efterlevs, se Allmänna avtalsbestämmelser AB4.7.1.

E2 Anmälan om skada

Skada som kan förväntas medföra skadeståndskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

E3 Tidpunkt för skadeståndskrav

Skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit dem.

E4 Utredning med mera

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

E5 Dokumentationsplikt

Dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på bolagets begäran företas när det kan vara av betydelse för bedömningen av skadan (för att kunna fastställa leveranstidpunkt, om skadeståndsskyldighet föreligger, om produkt varit defekt vid leverans och så vidare).

E6 Påföljd vid försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den försäkrade inte anmäler skada enligt E2 eller inte medverkar vid utredningen enligt E4 och E5 och detta medför skada för bolaget kan påföljd inträda enligt Allmänna avtalsbestämmelser AB4.4.

E7 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter gäller inte försäkringen. Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

E8 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget. Bolaget har rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

F Skadeersättningsregler

F1 Skadeersättning

Bolaget ersätter kostnader enligt åtagande i B2 och räddningskostnader enligt F2 med avdrag för självrisk enligt D9 samt med tillämpning av villkorens bestämmelser i övrigt där ersättningen kan påverkas.

F2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. Ersättning lämnas dock inte för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt genom reklamation, återttagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad produkt.

F3 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt E. Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt E.

IV Rättsskydd

A. Tvistemål

A1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade).

A1.1 Fastighetsrättsskydd

Försäkringen gäller också för den försäkrade såsom nyttjare av fastighet där verksamheten bedrivs och som till övervägande del används för denna. Är den försäkrade ägare av fastighet, som omfattas av annan försäkring ska rättsskyddet i den försäkringen tas i anspråk.

A2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist som uppkommit under den tid försäkringen varit betald och i kraft, under förutsättning att försäkringsskydd för samma risk varit gällande under en sammanhängande tid av minst 2 år, när tvist uppkommer. Har försäkringstagaren under nämnda tid haft motsvarande rättsskydds försäkring i annat försäkringsbolag får denna tid tillgodoräknas. Om försäkringsskyddet inte har varit gällande under en sammanhängande tid av 2 år när tvisten uppkommer, gäller försäkringen under förutsättning att de händelser eller omständigheter, som ligger till grund för anspråket, inträffat under försäkringstiden samt att försäkringen gällt vid tidpunkten för tvistens uppkomst. Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att inte längre tid än 10 år förflutit sedan händelserna och omständigheterna inträffade.

A3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist, som kan prövas som tvistemål med motpart som har hemvist inom Norden eller för tvist avseende fastighet belägen inom Norden.

A4. Vad försäkringen gäller för

Bolaget betalar i följande fall (A1 – A3) vid varje tvist nödvändiga och skäligen ombuds- och rättegångskostnader samt kostnader för skäligen utredningar beställda av ombudet, med undantag för vad som framgår av punkterna A5, B5 samt D1. För att försäkringen ska gälla måste den försäkrade anlita ombud enligt D3.1.

A4.1 Tvist utan rättegång

Den försäkrades egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål i tingsrätt, fastighetsdomstol, statens VA-nämnd, miljödomstol eller av dispasschör i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder. Såvitt gäller miljödomstol avses endast tvist om skadestånd enligt 32 kap miljöbalken. Försäkringen gäller således inte för tvist som kan eller ska prövas av administrativa myndigheter, förvaltningsdomstolar eller andra specialdomstolar än vad som anges ovan. Är tvisten sådan att den först kan eller ska handläggas eller prövas av annan instans (till exempel hyresnämnd, lantmäterimyndighet, konkurrensverket eller kronofogdemyndigheten) betalas endast de kostnader som uppkommit efter sådan prövning eller handläggning.

A4.2 Tvist med rättegång

Rättegångskostnader i tvist enligt A4.1 – både den försäkrades egna och sådana som han efter sakprövning förpliktigats utge – som uppstått vid angivna domstolar eller överdomstolar till dessa. I sådana mål gäller försäkringen även för resning, dock endast om resning beviljats, samt även hyresmål som prövas av Svea Hovrätt. Med rättegångskostnad avses även kostnad för medlare, förordnad enligt 42 kap rättegångsbalken. Rättegångskostnader som den försäkrade vid förlikning under rättegång åtagit sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt den försäkrade att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

A4.3 Tvist med skiljemannaförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljemannaförfarande, om tvisten utan sådant förfarande kunde ha prövats av i A4.1 första meningen nämnda domstolar. Ersättning lämnas för den försäkrades egna kostnader och för sådana motpartskostnader som han, efter skiljemännens prövning förpliktigats utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

A4.4 Undantag – begränsningar

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende:

- som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare (arbetstvister),
- där värdet av vad som yrkas inte överstiger 0,5 basbelopp. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet eller där rätten enligt 1 kap 3 d § rättegångsbalken beslutat att tvisten ska handläggas enligt allmänna regler,
- som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtits på den försäkrade eller som gäller borgensåtagande eller liknande åtagande,

- som gäller den försäkrade såsom ägare, brukare, eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg, skepp, ång-, motor- eller segelbåt, som inte omfattas av egendomsskyddet,
- när försäkrad begär eller för talan om tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol,
- som rör sådan av försäkringstagaren bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljöbalken anses vara miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lag åberopas eller inte,
- som avser ersättningsanspråk mot den försäkrade, om trafik- eller ansvarsförsäkring eller patientförsäkring enligt patientskadelagen (1996:799) täcker eller skulle kunna täcka sådant ersättningsansvar – oavsett om försäkring finns eller inte,
- där den försäkrade är konkursgäldenär eller där försäkringstagare är part i ackordsförfarande utan konkurs eller i förfarande gällande företagsrekonstruktion,
- om den försäkrade inte har befogat intresse av att få sin sak prövad,
- som gäller för skadestånd eller annat anspråk mot försäkringstagaren på grund av gärning som föranlett misstanke om eller åtal för brott som kräver uppsåt för straffbarhet,
- som avser patent- eller annan immaterialrätt,
- enligt marknadsföringslagen samt
- som avser ersättningskrav mellan företag i samma koncern eller tvist mellan delägare, som omfattas av denna försäkring.

A5 Självrisk

Självrisken är 20 procent av rättegångskostnaderna, dock lägst 20 procent av prisbasbeloppet.

B. Skattemål

B1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade).

B2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist i skattemål under förutsättning att rättsskyddsförsäkringen för skattemål varit betald och i kraft under det beskattningsår då den händelse som orsakade tvisten inträffade och alltjämt är i kraft när skattemålet anhängiggörs. Rättsskyddsförsäkring för skattemål i annat försäkringsbolag under del av denna tid får tillgodoräknas försäkrad.

B3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skattemål i Sverige.

B4 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga ombudskostnader i länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt vid tvist i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten.

Undantag – begränsningar

Försäkringen gäller inte för skattemål:

- som rör skattebrott,

- som avser förhandsbesked,
- som rör skönstaxering,
- som avser eftertaxering som beror på att försäkrad fullgjort sin uppgiftsplikt på ett oriktigt sätt,
- som rör beskattningsfråga där skattebeloppet inte överstiger 0,5 prisbasbelopp och
- som avser köp eller försäljning av aktier eller andra andelsbevis.

Försäkringen ersätter inte heller avgifter eller skattetillägg eller ombudskostnader i den mån dessa kan betalas av statliga medel.

B5 Självrisk

Självrisken är 20 procent av rättegångskostnaderna, dock lägst 20 procent av prisbasbeloppet.

C Gemensamma bestämmelser

C1. Vad försäkringen inte gäller för

C1.1 Eget arbete med mera

Försäkringen lämnar inte ersättning för:

- kostnader som avser eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle för någon av de försäkrade eller för annan med väsentligt inflytande i den försäkrade verksamheten,
- kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt,
- kostnader för ombuds resor utom Norden,
- kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal eller
- kostnader när den försäkrade tillerkänts skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader och övriga kostnader.

C1.2 Vissa merkostnader

Försäkringen gäller inte för merkostnader som kan uppstå genom att den försäkrade:

- anlitar flera ombud eller byter ombud,
- anlitar annat ombud än vad som är lämpligt med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs eller ärendets natur,
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller annars förfarit försumligt,
- underlåtit möjligheten att få ersättning av motparten eller
- krävs på högre ersättning för ombuds- och utredningskostnader än vad som utdömts vid domstolsprövning.

C1.3 Kostnader från motpart

Försäkringen gäller inte för kostnad som ska betalas av motpart.

C2 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Bolagets ersättningsskyldighet är vid varje skada (tvistemål såväl som skattemål) begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet. En skada föreligger om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist. När den försäkrade har flera tvister som avser samma angelägenheter eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter – även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund – räknas dessa som en skada. Flera skattemål anses som ett mål om de hänför sig till samma beskattningsår.

C3 Vid skada

Rättsskyddsskada ska anmälas skriftligen till bolaget så snart som möjligt.

C3.1 Val av ombud

För att försäkringen ska gälla måste den försäkrade anlita ombud. Denne ska vara lämplig med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs och ärendets natur och vara ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller vara biträdande jurist som är anställd på advokatbyrå eller på annat tillfredsställande sätt ha visat att han har särskild lämplighet för uppdraget. Bolaget har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitate ombudets arvode och kostnader eller låta arvode och kostnader prövas i Advokatsamfundets och Försäkringsförbundets Ombudskostnadsnämnd.

C4 Skadeersättningsregler

C4.1 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntbestämmelser

Den ersättning som ska utgå från rättsskyddsförsäkringen regleras direkt med den försäkrades eget ombud när ärendet har slutredovisats. Ersättning à conto kan utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättningen kan fastställas. Betalning à conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

V Förmögenhetsbrottsförsäkring

A1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet.

A2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada genom brott som förövats under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden). Försäkringen gäller dock inte för skada genom brott som förövats mer än tre år före dess upptäckt.

A3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada genom brott som begåtts inom Norden, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

A4 Vad försäkringen gäller för

A4.1 Försäkringens omfattning

A4.1.1 Försäkringen gäller för den förmögenhetsförlust som åsamkas den försäkrade genom att arbetstagare*, i sin tjänst hos eller i samband med uppdrag för den försäkrade bevisligen gjort sig skyldig till något av följande i brottsbalken angivna förmögenhetsbrott:

- förskingring, undandräkt eller grov förskingring,
- bedrägeri, bedrägligt beteende eller grovt bedrägeri,
- stöld eller grov stöld samt
- trolöshet mot huvudman, dock endast i den mån den försäkrade kan visa att syftet varit att bereda vinning för annan än den försäkrade och att detta inneburit skada för den försäkrade.

Har brott begåtts utanför Sverige gäller försäkringen för brott med motsvarande gärningsbeskrivning enligt tillämplig lag på gärningsorten.

**Definition – Arbetstagare*

Med arbetstagare avses, förutom arbetstagare i arbetsrättslig mening, även den för vilken den försäkrade har principalsansvar enligt skadeståndslagen, även om anställningsförhållande inte föreligger. Med arbetstagare avses även styrelseledamöter, VD, förtroendevalda med flera, utsedda enligt protokoll från bolagsstämma, årsmöte eller styrelsemöte. Har brott förövats utanför Sverige, tillämpas det arbetstagarbegrepp som gäller enligt tillämplig lag på gärningsorten.

A4.1.2 Försäkringen gäller även för den skadeståndsskyldighet som kan åligga den försäkrade genom arbetstagare som i sin tjänst hos den försäkrade gjort sig skyldig till brott som anges i A4.1.1. mot annan.

A4.1.3 Kan det inte fastställas vem som begått brottet gäller försäkringen endast om den försäkrade genom tillförlitlig utredning, förmår styrka att någon av den försäkrades arbetstagare i tjänsten eller i samband med uppdrag gjort sig skyldig till brottet.

A4.2 Tilläggsavtal fordras – Databrott

Utan särskilt avtal gäller inte försäkringen för den förmögenhetsförlust som åsamkas den försäkrade genom databrott* som förövats av annan än av arbetstagare.

** Definition – Databrott*

Med databrott avses brottslig handling som förövas genom ändring i program eller upptagning eller på annat sätt olovlig påverkan av resultatet av en automatisk informationsbehandling eller någon annan liknande automatisk process.

A4.3 Åtagande

Vid skada som omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk, åtar sig bolaget att betala:

- den skada som förorsakats av den försäkrade,
- det skadestånd som det åligger den försäkrade att betala på grund av att arbetstagare i sin tjänst hos den försäkrade åsamkat annan än den försäkrade skada genom brott och
- skäliga rättegångskostnader.

A5 Undantag – begränsningar

Försäkringen gäller inte för:

- utrednings- och revisionskostnader för att fastställa skadans orsak och omfattning även om kostnaden uppkommer i samband med rättegång,
- ränta på uppkommen kapitalförlust,
- skada genom förlust av goodwill,
- skada genom bestickning eller yppande av affärshemlighet,
- skada genom brott som förövats av arbetstagare, efter det att genom försäkringen ersättningsbart skadefall, orsakat av denne, har upptäckts,
- skada som uppkommer under sådana omständigheter, att det för den försäkrades VD, styrelseledamot eller ledande befattningshavare som inte förövat brottet, borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra. Försäkringen gäller inte heller för skada som den försäkrade vid försäkringens tecknande insåg eller borde ha insett skulle komma att inträffa,
- skada där lagervärdering eller resultaträkning är enda beviset på förlusten,

- skada som orsakats det försäkrade bolaget (aktiebolag) av arbetstagare som, tillsammans eller var för sig, kontrollerar mer än 5 procent av aktiernas röstvärde i det försäkrade bolaget eller i dess dotterbolag. Försäkringen gäller inte heller för skada som åsamkas försäkrat handelsbolag eller kommanditbolag av dess bolagsman eller som åsamkas annan försäkrad rörelse av dess ägare,
- skada som kan ersättas genom VD/styrelseansvarsförsäkring. Detta gäller även om försäkringstagaren underlåtit att teckna sådan försäkring,
- viten, böter eller straffskadestånd samt
- skada genom datavirus* oavsett vad som orsakat detta.

*Definition – Datavirus

Med datavirus avses att program eller instruktioner kopierar sig själva (smittar) till andra existerande program och filer och därigenom åstadkommer oönskade effekter.

B Försäkringsbelopp – Högsta ersättning - Självrisk

Försäkringsbeloppet, som anges i försäkringsbrevet, utgör högsta ersättning som bolaget sammanlagt betalar för skada, skadestånd, förhandlings- och räddningskostnader.

B1 Ett eller flera brott under samma försäkringsår

Bolagets ersättningsskyldighet för skada till följd av ett eller flera brott som upptäckts under ett försäkringsår är begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för nämnda år.

B2 Serieskada

För serieskada* är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för det år under vilket brottslig handling först upptäcktes.

*Definition – Serieskada

Med serieskada avses all förmögenhetsförlust till följd av en serie brottsliga handlingar av likartad karaktär som förövats av en och samma person, eller flera personer i samförstånd. En serieskada betraktas alltid som en skada.

B3 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda kostnaderna för skada, skadestånd, förhandling, rättegång och räddningsåtgärd ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Självrisken är 50 procent av basbeloppet, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

C Säkerhetsföreskrifter

C1 Dokumentationsplikt

Det åligger den försäkrade att minst en gång varje försäkringsår företa inventering av varulager, maskiner och inventarier samt i övrigt företa de revisioner och kontroller som är brukliga inom den försäkrades verksamhetsområde.

Revisionen ska bestå i granskning av följande:

- verifikationer – fakturor, sociala avgifter m m,
- bokföringsorder, attest och utanordning av utbetalningar,
- löpande bokföring och bokslut och
- kontoutdrag och saldobesked från bank/postgiro.

Den som utför revisionen ska ha nödvändig kunskap om revisionsarbete samt förmåga att analysera utfallet av revisionen.

Det åligger vidare den försäkrade att följa av Datainspektionen eller annan tillsynsmyndighet meddelade föreskrifter.

Dokumentation av system, program och drift samt regler om behörighet och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på bolagets begäran företas när de kan ha betydelse för utredning av detta.

C2 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Om säkerhetsföreskrifter som anges i F1 inte iakttas kan avdrag göras på annars utgående sammanlagd ersättning. Avdraget kan vid allvarlig försummelse bli så stort att ingen ersättning lämnas. Avdraget får dock inte vara större än vad som följer av Allmänna avtalsbestämmelser AB4.6.1.

D Vid skada

D1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående samt begränsa skada som redan har inträffat. Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå, eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

D2 Anmälan om skada

Skada eller skada som kan förväntas medföra skadeståndstalan ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

D2.1 Polisanmälan

Den försäkrade ska, på begäran av bolaget, göra polisanmälan. De handlingar som med anledning av anmälan om brott har upprättats av polis- och åklagarmyndighet ska insändas till bolaget så snart den försäkrade äger tillgång till dessa

D3 Tidpunkt för skadeståndskrav

Skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit dem.

D4 Utredning med mera

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar som är av betydelse för att bedöma skadefallet och i förekommande fall den försäkrades ansvarighet, och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

D5 Dokumentationsplikt

Dokumentation av system, program och drift samt regler om behörighet och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på bolagets begäran uppvisas när de kan ha betydelse för utredning av skadan.

D6 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan vår tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av oss lämnade föreskrifter gäller inte försäkringen. Har vi förklarat oss villiga att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är vi fria från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

D7 Skadeståndstalan

Föranleder skada att åtal väcks, ska den försäkrade omedelbart anmäla detta till bolaget och på bolagets begäran föra skadeståndstalan mot arbetstagaren. Den försäkrade är även då skyldig att utan ersättning tillse att erforderlig utredning enligt G4 tillhandhålls. En eventuell dom skall insändas till bolaget så snart försäkringstagaren äger tillgång till denna. Bolaget har rätt att – i situationer där åklagare inte för den försäkrades talan – efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner. Om den försäkrade inte iakttar sina skyldigheter enligt ovan kan en dom inte åberopas mot bolaget och inte heller ersätts uppkomna kostnader.

E Skadevärderingsregler

E1 Skadevärdering

Skadevärdering sker enligt utomobligatoriska skadeståndsrättsliga regler.

E1.1 Arbetstagares fordran

Vid beräkning av skadans storlek ska, om det kan ske lagligen, avdrag göras för fordran som den arbetstagare, vilken begått brottet, har gentemot den försäkrade.

F Skadeersättningsregler

F1 Skadeersättning

Bolaget ersätter kostnader enligt åtagande i A4.3 och räddningskostnader enligt F2 med avdrag för självrisk enligt B3 samt med tillämpning av villkorens bestämmelser i övrigt där ersättningen kan påverkas.

F2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller redan inträffad skada, som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

F3 Skadeersättningsregler i övrigt

F3.1 Egendom som kommit till rätta

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning. Försäkringstagaren äger rätt att – före bolaget – tillgodogöra sig värdet av egendom som kommit till rätta i den utsträckning skadebeloppet överstiger försäkringsbeloppet. Bolaget äger tillgodogöra sig återstoden, dock aldrig mer än utbetald ersättning.

F4 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom. Om misstänkt brott föranleder rättegång utbetalas inte ersättning innan lagakraftvunnen dom föreligger. Ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit domen. Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av basbeloppet. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommer på honom.

AB Allmänna avtalsbestämmelser

Försäkringen gäller med allmänna avtalsbestämmelser enligt i för försäkringen gällande grundvillkor.

AB1 Försäkringstiden med mera

AB1.1 Försäkringstiden räknas från klockan 00.00 begynnisdagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkringen på begynnisdagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

AB1.2 Förnyelse av försäkringsavtalet

Om någon av parterna inte önskar förnya försäkringsavtalet ska motparten underrättas om detta senast 30 dagar före försäkringstidens slut. Om sådan underrättelse inte lämnats, förnyas försäkringsavtalet ytterligare ett år, såvida inte dröjsmål med premiebetalningen föreligger. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut. Försäkringstagaren har därvid rätt att senast 14 dagar efter det att meddelandet avsänts säga upp försäkringsavtalet att upphöra vid försäkringstidens utgång eller, om försäkringsavtalet förnyats, med omedelbar verkan.

AB2 Rätt att säga upp försäkringsavtalet under försäkringstiden

AB2.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. Uppsägningen ska sändas till försäkringstagaren och får verkan tre dagar, (eller den längre tid som anges i uppsägningen), efter den dag då den avsändes. Vid dröjsmål att betala premie för en senare premieperiod än den första upphör dock försäkringen att gälla först sju dagar, (eller den längre tid som anges i påminnelsen), efter att bolaget har avsänt en påminnelse om premiens förfallodag till försäkringstagaren.

AB2.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång, bara om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget eller ett i villkoren angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning.

Uppsägningen ska göras skriftligen och med 14 dagars uppsägningstid, räknat från när bolaget avsände den. Uppsägningen ska ske utan oskäligt dröjsmål från det att bolaget fick kännedom om det förhållande som den grundas på. Bolaget kan i stället för att säga upp försäkringen välja att ändra försäkringsvillkoren under försäkringstiden. Om en sådan ändring görs gäller det som sägs om uppsägning i andra stycket.

AB2.3 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång om:

- bolaget väsentligt åsidosätter sina skyldigheter enligt försäkringsavtalslagen eller enligt försäkringsavtalet,
- försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet eller
- bolaget har ändrat försäkringsvillkoren med stöd av FAL 8:6 tredje stycket.

AB3 Premiebetalning

AB3.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvar inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin. Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändning av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvar först dagen efter betalningen.

AB3.2 Premie för förnyat avtal

Premien för förnyat avtal ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 1 månad efter det att bolaget skickat ut premieavin. Avtalet förnyas även om premien betalas senare, dock endast under förutsättning att betalningen sker inom 1 månad från senaste förfallodag för betalningen enligt föregående stycke. Bolagets ansvar inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

AB3.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien under försäkringstiden i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats med ett nytt försäkringsmoment, gäller för tilläggspremien vad som sagts under punkt AB3.1 om första premien. Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, är bolagets ansvar begränsat till den tid som den erlagda premien motsvarar såvida inte avtalet dessförinnan sagts upp.

AB3.4 Premie vid uppsägning

Bolaget har rätt till premie för försäkringstiden fram till det försäkringsavtalet upphör efter uppsägning. Premien beräknas därvid enligt de regler som skulle ha varit tillämpliga om försäkringen från början hade bestämts gälla för den kortare tiden. Har högre premie erlagts betalar bolaget tillbaka det överskjutande beloppet.

AB3.5 Dröjsmålsränta

Vid dröjsmål med premiebetalning uttas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

AB4 Upplyningsplikt och andra förpliktelser

AB4.1 Upplyningsplikt

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades. Har försäkringstagaren lämnat uppgifter som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och detta medfört för låg premie eller förmånligare villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som

skulle ha gällt. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållanden skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

AB4.2 Ändrade förhållanden – Riskökning

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada, ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget förändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i AB4.1.

AB4.2.1 Påföljd vid riskökning och försummelse att anmäla sådan

Har risken för försäkringsfall ökat genom ändring av ett sådant förhållande som angetts i försäkringsavtalet eller som försäkringstagaren uppgett för bolaget i samband med avtalsslutet och har den försäkrade vidtagit eller samtyckt till den åtgärd som medfört riskökningen, är bolaget helt eller delvis fritt från ansvar enligt vad som sägs i AB4.1. Detsamma gäller om annars en sådan riskökning har förekommit och försäkringstagaren har försummat att anmäla detta enligt vad som föreskrivs ovan.

AB4.3 Framkallande av försäkringsfall

Bolaget är fritt från ansvar mot en försäkrad som har framkallat ett försäkringsfall uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Har en försäkrad förvärrat följderna av ett försäkringsfall på sätt som sägs i första stycket, är bolaget fritt från ansvar mot den försäkrade i den utsträckning förhållandet har påverkat skadan.

AB4.4 Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa försäkringsvillkor om skyldighet att anmäla försäkringsfall till bolaget inom viss tid eller villkor eller anvisningar enligt dessa om skyldighet att medverka vid utredningen av försäkringsfallet eller av bolagets ansvar, och försummelsen har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om den försäkrade vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till sådan försummelse som nyss nämnts, har bolaget i stället och endast rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utgett till den skadelidande.

AB4.5 Oriktiga uppgifter med mera

Om den försäkrade eller någon annan som begär ersättning av bolaget efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

AB4.6 Säkerhetsföreskrifter

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingsätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

AB4.6.1 Påföljd vid försummelse att följa säkerhetsföreskrift

Om den försäkrade vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits. Med den försäkrade likställs annan som har haft att tillse att föreskriften följdes.

AB4.7 Räddningsplikt

När ett försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan och, om någon annan är ersättningsskyldig, för att bevara den rätt försäkringsbolaget kan ha mot denne.

AB4.7.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Har den försäkrade uppsåtligen åsidosatt sina skyldigheter enligt ovan, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade har åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

AB5 Försäkringsförmedlare

Är försäkringen tecknad i bolaget genom försäkringsförmedlare gäller följande:

- Återkallas försäkringsförmedlarens fullmakt helt eller delvis ska försäkringstagaren genast meddela detta till bolaget.
- Försäkringsförmedlaren har en skyldighet att vidarebefordra all information av betydelse för försäkringsskyddet från bolaget till försäkringstagaren.
- Uppgifter och upplysningar lämnade av försäkringsförmedlaren till bolaget anses som lämnade av försäkringstagaren.

AB6 Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning för skada övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan. Om den försäkrade avstår från sin rätt till ersättning från annan enligt kontrakt, garanti eller liknande eller avstår från återkravs rätt, begränsas bolagets ersättningsskyldighet i motsvarande mån och utgiven ersättning ska återbetalas till bolaget.

AB7 Dubbelförsäkring

Är intresse, som omfattas av denna försäkring, försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i 6 kap 4 § försäkringsavtalslagen (2005:104).

AB8 Tvist om värdering

Vid tvist om värdet av skada på egendom eller avbrottsförlust ska på begäran av part värdering hänskjutas till avgörande genom skiljedom.

AB9 Undantag – allmänna

AB9.1 Krig, upplopp med mera

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelser inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

AB9.2 Atomskada/Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte sådan skada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen (1968:45) eller motsvarande tillämplig utländsk lagstiftning. Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess till exempel kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

AB9.3 Dammbrott

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

AB9.4 Leverantörsgaranti

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta. Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

AB9.5 Tidsrelaterad störning i datorfunktion

Försäkringen gäller inte för skada, kostnad, skadeståndsskyldighet, annat ansvar eller tvist som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med tidsrelaterad störning i datorfunktion. För egendoms- och avbrottsförsäkring tillämpas inte detta undantag vid skadehändelserna brand (eld som har kommit lös) eller explosion. Undantaget tillämpas inte heller vid olycksfallsförsäkring, lagstadgade obligatoriska ansvarsförsäkringar, patientförsäkring och trafikförsäkring. Med tidsrelaterad störning i datorfunktion avses fel eller störning som innebär att datorfunktion i samband med:

- viss tidpunkt eller övergång från en tidpunkt till annan,
- viss tidsperiod eller övergång från en tidsperiod till annan eller
- visst kalenderdatum eller övergång från ett datum till ett annat helt eller delvis upphör att fungera eller upphör att lämna data eller annan information på det sätt eller av det slag som är avsett eller förväntat med hänsyn till datorfunktionens ändamål. Med datorfunktion avses komponent eller funktion i enhet för elektronisk behandling av data, inbegripet hårdvara och mjukvara i dator eller mikroprocessor, inklusive så kallade inbäddade system.

AB9.6 Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighetsåtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse. Förbehållet i fråga om arbetskonflikt gäller även om bolaget vidtagit eller är föremål för konfliktåtgärder.

AB9.7 Terrorism/terrorhandling

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att:

- allvarligt skrämma en befolkning,
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

AB10 Preskription med mera

Den som äger fordran på grund av försäkringsfallet ska framställa anspråk på denna inom 6 månader från det han fått kännedom om sin fordran. I annat fall har han förlorat sin rätt till ersättning. Den som vill göra anspråk på försäkringsersättning måste väcka talan mot oss inom 3 år efter att ha fått kännedom om att anspråket kunde göras gällande och i varje fall inom 10 år från det att anspråket tidigast kunde göras gällande. Annars går rätten till ersättning förlorad. Om anspråk har framställts till oss inom denna tid, är fristen enligt första meningen alltid minst 6 månader från det att oss har förklarat att vi har tagit slutlig ställning till anspråket. Har sådant anspråk kommit under dispasschörs behandling, anses talan vara väckt.

AB11 Gemensamt skadeanmälningsregister

Bolaget har rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador kopplade till denna försäkring.

AB12 Personuppgiftslagen (PUL)

Försäkringstagarens, den försäkrades och andra personers, som har betydelse för försäkringen, adressuppgifter och grundläggande uppgifter rörande försäkringsavtalet hanteras i ett av bolaget förvaltad kundregister. Uppgifterna behandlas med sekretess, i enlighet med bolagets etiska regler. Utdrag ur bolagets register kan erhållas genom att kontakta bolaget.

AB13 Försäkringsavtalslagen med mera

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen (2005:104) och övrig svensk rätt.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare är If Skadeförsäkringsbolag Ab (org.nr. 1614120-3) med säte i Helsingfors (adress till huvudkontoret är Ängsporten 4, 02200 Esbo, Finland). If ansvarar för ren förmögenhetsskada. BeSure Försäkring Sverige AB (org.nr. 556807-9056) representerar If Skadeförsäkringsbolag Ab i Sverige och är dessutom anknuten försäkringsförmedlare till dem. BeSure har postadress Box 1014, 164 21 Kista och besöksadress Isafjordsgatan 22C. Telefonnumret till BeSure är 08-517 29 600 och e-postadressen är info@besureforsakring.se. BeSure står under tillsyn av Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, e-post finansinspektionen@fi.se, telefon 08-787 80 00, hemsida www.fi.se.

Om du är missnöjd med skaderegleringen

Om du inte är nöjd med vårt beslut kan ett telefonsamtal eller ett brev till skaderegleraren eller skadeföraren vara tillräckligt för att problemet ska klaras upp. Du har även möjlighet att få klagomål och tvist som rör försäkringen prövad av nedan angivna nämnder.

Försäkringsbolagets Prövningsnämnd

Skriv till Prövningsnämnden om du vill ha ditt ärende prövat.

Unik Försäkring
Prövningsnämnden
Box 1014
164 21 Kista

Telefon 010-490 09 91

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Du har som privatperson också möjlighet att vända dig till ARN som är ett statligt organ. I denna nämnd sker all prövning på skriftligt underlag.

Allmänna reklamationsnämnden
Box 174
101 23 Stockholm

Telefon 08-508 860 00
Telefax 08-508 860 01

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Vill du ha rådgivning i frågor som rör försäkring eller skadereglering kan du kontakta Konsumenternas Försäkringsbyrå. Rådgivningen är kostnadsfri.

Konsumenternas Försäkringsbyrå
Box 24215
104 51 Stockholm

Telefon 0200-22 58 00

Allmän domstol

Du har alltid möjlighet att väcka talan mot oss vid allmän domstol.